

Akademik Dil ve Edebiyat Dergisi

Journal of Academic Language and Literature

[Cilt/Volume: 7, Sayı/Issue: 3, Aralık/December 2023]

Fatmagül KIZIL

<https://orcid.org/0000-0003-3093-2733>

Doktora öğrencisi

fatmagullkizil@gmail.com

Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi

<https://ror.org/019jds967>

Gür, Murat (2023). *Başka bir tarih hayal etmek: Türk edebiyatında ükronya*. Günce Yayınları. 214 s. ISBN: 978-625-826-445.

Gür, Murat (2023). *Imagining an alternate history: uchronie in Turkish literature*. Günce Publications. 214 p. ISBN: 978-625-826-445

Kitap İncelemesi | Book Review

Geliş Tarihi | Date Received: 21.06.2023

Kabul Tarihi | Date Accepted: 12.12.2023

Yayın Tarihi | Date Published: 30.12.2023

Atıf | Citation

Kızıl F. (2023). Gür, Murat (2023). Başka bir tarih hayal etmek: Türk edebiyatında ükronya. Günce Yayınları. 214 s. ISBN: 978-625-826-445. *Akademik Dil ve Edebiyat Dergisi*, 7(3), 2887-2894. <https://doi.org/10.34083/akaded.1317976>

Kızıl F. (2023). Gür, Murat (2023). Imagining an alternate history: uchronie in Turkish literature. Günce Publications. 214 p. ISBN: 978-625-826-445. *Journal of Academic Language and Literature*, 7(3), 2887-2894. <https://doi.org/10.34083/akaded.1317976>

Kitap İnceleme Bilgisi | Book Review Information

Değerlendirme Review Reports	Çift Taraflı Kör Hakemlik (İki Dış Hakem) Double-blind. (Two External Referees)
Etik Beyan Ethics Statement	Bu çalışmanın hazırlanma sürecinde etik ilkelere uyulmuştur Ethical principles were followed during the preparation of this study
Etik Kurul Belgesi Ethics Committee Approval	Makale, Etik Kurul Belgesi gerektirmemektedir Article does not require an Ethics Committee Approval.
Etik Bildirim Complaints	adeddergi@gmail.com
Çıkar Çatışması Conflicts of Interest	Çıkar çatışması beyan edilmemiştir The Author(s) declare(s) that there is no conflict of interest
Benzerlik Taraması Similarity Checks:	Yapıldı Yes - iThenticate
Telif Hakkı ve Lisans Copyright&License	Yazarlar, dergide yayımlanan çalışmalarının telif hakkına sahiptirler. Bu çalışma Atf-GayriTicari 4.0 Uluslararası lisansı altında yayımlanır Authors publishing with the journal retain the copyright. This work is licensed under Attribution-NonCommercial 4.0 International

© Fatmagül KIZIL | Creative Commons [Attribution-NonCommercial 4.0 International](https://creativecommons.org/licenses/by-nc/4.0/)

Bu çalışma Murat Gür'ün karşıolgusal düşünce ve bu düşünce etrafında oluşturulan edebî anlatılar hakkında kaleme aldığı *Başka Bir Tarih Hayal Etmek: Türk Edebiyatında Ükronya* başlıklı eser hakkındadır. Burada söz konusu çalışmanın genel bir çerçevesi çizilerek Türk edebiyatı ve eleştirisi açısından neden önemli olduğu tartışılacaktır. Böylece bir taraftan Türk edebiyatında henüz fark edilmeye başlanan bir geleneğin tanıtılması, diğer taraftan da özellikle tarihî roman etrafındaki yerleşik etiketlerin gözden geçirilmesi gerektiği vurgulanmaktadır. Söz konusu çalışma üzerine daha önce Doğanay Dağlar (2023) tarafından yapılmış bir yayın tanıtımı söz konusudur. Bu çalışmada Dağlar'ın incelemesinden farklı olarak Gür'ün çalışmasının metin inceleme kısmında, söz konusu türün bazı özelliklerinin her bir metinle nasıl görünür kılındığı saptanmıştır.

Gür, bu eseri ile Türk edebiyatında ve edebiyat eleştirisinde, adlandırılması yapılmamış, yeri ve etkileri belirlenmemiş bir edebî tür olan 'ükronya'yı Türk edebiyatına tanıtmış ve türün Türk edebiyatındaki görünümünü incelemiştir. Çalışmada bu tür anlatılar incelenirken faydalanılabildiği için ükronyaya özgü belirli ölçütler verilip çerçevesi sunulmuştur. Eserde bir edebî tür olarak ükronyanın Türk edebiyatındaki adlandırılmasına ilişkin öneriler dile getirilmiştir. Bu öneriler sırasında Batı'daki adlandırmaların sebebi irdelenmiş ve en uygun adlandırmanın ne olacağı tartışılmıştır. Daha sonra Türk edebiyatının bilinen en eski metinleri olan *Türk Bengü Taşları*'ndan itibaren karşıolgusal düşüncenin ve bu düşünce etrafında oluşturulan ükronya türünün gelişimi ve örnekleri incelenmiştir.

Gür'ün 2022 yılında *Söylem Filoloji Dergisi*'nde yayımlanan "Edebî Bir Tür Olarak Ükronya ve Alternatif Bir Tarihin Anlatısı: İzmihlâl" başlıklı makalesinin bu çalışmayı önceleyen bir nitelik gösterdiği özellikle vurgulanmalıdır. Yazar bu makalede ükronya türünü Türk edebiyat eleştirisine tanıtmış ve tek bir örnek üzerinden türün genel bir çerçevesini çizmeye çalışmıştır. Bu incelemede ele alınan kitabında ise türe yönelik daha bütüncül bir bakış getirmiş ve makalesinde ileri sürdüğü düşünceleri birtakım değişikliklerle birlikte geliştirmiştir.

Gür'ün eseri "Giriş" dışında üç ana bölüm ve sonuçtan oluşmaktadır. Giriş bölümünde yazar karşıolgusal düşünce biçimi ve ükronyanın ayırımına değinir. Buna göre söz konusu düşünce biçimi "İnsanın gerek kendi yaşamı gerekse tarih üzerine düşünceleri, geçmişin dönüm noktalarından herhangi biri meydana gelenden farklı gerçekleşseydi neler olabileceğine dair varsayım ve hayaller[i]" kapsamaktadır. Karşıolgusal düşünce "dilek kipinde "eğer" ya da "keşke" içer[ir], gerçekleşmemiş ancak muhtemel bir olaya atıfta bulun[ur]" (Gür, 2023, s. 2). Ükronya ise bu düşünceden hareketle ortaya konan edebî metinleri kapsar. Burada bu iki kavramı ayırmak önemlidir. Karşıolgusal bir düşünce biçimi iken ükronya, bu düşünceden hareketle oluşturulan edebî bir türdür. Gür, ükronyanın "Eğer öyle olsaydı/olmasaydı, ne olurdu?" sorusundan sonra başlayan bir serüven olduğunu vurgular (2023, s. 9). Çalışmada ükronyanın tarihteki olaylar farklı şekilde gerçekleşseydi insanlığın bugün nasıl olacağına dair edebî anlatıları içeren bir tür olduğunun altı çizilir. Ükronya ya da karşıolgusal düşüncenin sosyal bilimlerin birçok disiplinini etkilediği ve birçok çalışmaya konu olduğu ifade edilir. Ükronyanın en popüler

olduğu alanlar ise tarih ve edebiyattır. Yazar Türkiye’de karşıolgusal tarihî kurmacanın *Pera Palas’ta Gece Yarısı* ile dizi endüstrisinde, *Osmanlı Cumhuriyeti* adlı eserle sinemada ilgi görmeye başladığını belirtir. Türün Türk edebiyatında ise son on yılda kendisini gösterdiğinin altını çizer. Gür bu çalışması ile Batı’da henüz tartışılmaya devam edilen kuramsal bir tartışmayı Türk edebiyatı özelinde ele almıştır. Dolayısıyla bu kitap dünya literatürüyle eş zamanlı, güncel bir konu etrafında geliştirilmesi nedeniyle öncü bir nitelik taşımaktadır.

Birinci Bölüm, “Karşıolgusal Düşünce ve Tarih Tahayyülleri” başlığını taşır. Gür, çalışmasının bu bölümüne türün ne olduğunun anlaşılması için yapısı ve işlevine yönelik bilgileri tartışarak başlamıştır. Gür’e göre geçmişteki bir olayın farklı bir şekilde gerçekleştiğinde neler olacağına dair düşünülmesi, tarihî bir karşıolgusaldır. Bununla birlikte sağlıklı her bireyin sürekli geçmişe dönük karşıolgusallar ürettiğini belirtir. Bu üretim sürecinin ise üç boyutta gerçekleştiğini belirten Gür, bu üç boyutun yön, yapı ve sosyal odak olduğunu ifade eder ve bunları ayrıntıları ile ele alır (2023, s. 18-23). Daha sonra bireyin neden buna başvurduğuna dair sosyal psikoloji alanında yapılan çıkarımlara başvurur. Ona göre birey karşıolgusallar üreterek arzusuna ulaşır böylece hem geçmiş hem de bugünü anlamlandırabilir. Gür, karşıolgusal tarih ya da onun edebî biçimi söz konusu olduğunda bunların oluşturulma nedeninin bireyselden çok toplumsal bir yöne evrildiğini belirtir.

Yazar, çalışmada türün ortaya çıkış felsefesi hakkında bilgi vermesinin ardından tarihine geçerek Antik Çağ’dan bugüne kadar izlerinin takip edilebilirliğini tespit eder. İncelemede karşıolgusal tarihin Türk kültüründe kullanımı üç ayrı alt başlık altında ele almıştır. Buna göre bu düşünce biçiminin izleri Türklerin bilinen ilk metinleri olan *Türk Bengü Taşları*’ndan Selçuklu, Osmanlı ve günümüze uzanan bir serüven şeklinde takip edilebilmektedir. Böylece Gür, Türk kültüründe karşıolgusal düşüncenin varlığını göstermiş olur. Dolayısıyla bu düşünce biçiminin yalnızca Batı’ya özgü olmadığını ileri sürerek tür etrafında sürdürülebilecek bir tartışmanın genel çerçevesini çizer. Dahası Gür, *Türk Bengü Taşları*’nın dahi karşıolgusal düşünce etrafında okunabilmesinin önünü açmıştır ve bu doğrultuda literatürden farklı bir yorumlama getirmiştir. Böylece Batılıların kendilerine hasrettikleri bir düşünce biçiminin Türk edebiyatının bilinen ilk yazılı metinlerinden itibaren var olduğunu ileri sürmüştür.

İkinci Bölüm “Ükronya ya da Karşıolgusal Tarihî Kurmaca” başlığını taşır. Bu bölümde Gür, türün tanımlanması, adlandırılması, diğer türlerle ilişkilerinin belirlenip özelliklerinin saptanmasının gerekliliği üzerinde durur. Yazar ikinci bölümün alt başlıklarında gerekli gördüğü bu adımları ele alır. Çalışmada, yüz yılı aşkın süredir söz konusu tür için yapılan adlandırmalar, farklı araştırmacıların çalışmalarından da yararlanılarak verilir. Yazar, ükronya için yapılan tanımlar ve adlandırmaları tartışarak çalışmada neden ‘ükronya’ terimini tercih ettiğini açıklamaya girişir. Bu doğrultuda Türk edebiyatı için en uygun adlandırma ‘karşıolgusal tarihî kurmaca’ ya da ‘ükronya’dır. Yazar, türün en temel özelliğine vurgu yaptığını belirttiği bir tanım da ortaya koyar. Buna göre “Edebî bir tür olarak ükronya, olgu ve olaylarıyla gerçek olduğu bilinen ya da

düşünülen tarihin, geçmişteki bir olay farklı biçimde meydana gelseydi, neler olabileceğine dair varsayımları sunan anlatılar[dır]” (Gür, 2023, s. 56).

Daha sonra Gür, türe ilişkin yapılan açıklama ve tanımlamalardan yola çıkarak türe özgü temel özellikleri tespit etmiştir, böylece daha sonraki çalışmalarda ükronyaların saptanması yolunda kullanışlı bir yol haritası çizmiştir. Ardından Gür, ükronyanın diğer edebî türlerle ilişkilerini tartışmıştır. Yazar, ükronyanın çıkış noktası olan karşıolgusal düşüncenin ya da söylemin insan doğasına içkin olduğunu tam da bu sebeple kendine özgü evrensel bir estetik kategori olduğunu belirtir. Bununla birlikte ükronyanın farklı türlere özgü özellikler gösterebilen, onlar arasında geçiş yapabilen bir ‘kalıp’ olduğunu ifade eder. Dolayısıyla yazar ükronyanın müstakil bir estetik yapı olduğu sonucuna ulaşmıştır. Son olarak edebî bir tür olarak ükronyanın ilk örneklerinden başlayarak günümüze kadar gelen serüvenini ele alır. Gür, Batı’nın Antik Çağından on dokuzuncu yüzyılına kadar ükronya örneklerini vererek, türün dünya çapında popülerleşmesinden bahseder. Bir anlayış olarak karşıolgusal tarihe Türkçenin en eski metinlerinden itibaren rastlanıldığı ortaya konur.

Üçüncü Bölüm “Ükronyanın Türk Edebiyatındaki Görünümleri” başlığını taşımakta ve bu başlık altında türün mevcut örnekleri ele alınmaktadır. Kitabın metin inceleme boyutunda, söz konusu türün bazı özelliklerinin görünür kılınması hedeflenmiştir. “Ütopya ile Ükronya Arasında Bir Endülüs Düşü: İsmail Gaspralı ve *Darrürahah Müslümanları*” adlı alt başlıkta söz konusu metin incelenir. İncelenen metinde, karşıolgusal “Endülüs yıkılmayıp İslam medeniyeti olarak devam etseydi” günümüzde nasıl olurdu düşüncesinden hareketle oluşturulur (Gür, 2023, s. 113). Metnin karşıolgusal bir önermeden yola çıkılarak kurulmasının onun ükronya olarak kabul edilmesi için yetersiz olduğu belirtilir. Böylece metin için ütopya ile ükronya arası bir anlatı değerlendirmesi yapılır. Dolayısıyla bu örnek ile Türk edebiyatında türü önceleyen metinlerin rüya anlatıları ve ütopyalar olduğu ortaya konmuş olur.

“Karşıolgusal Tarihin Gölgesinde ‘Gizli Tarih’ Anlatıları: Hüseyin Nihal Atsız’ın Romanları” başlığı altında, Atsız’ın *Deli Kurt* ve *Ruh Adam* adlı metinleri incelenmiştir. Her iki metinde de Türk tarihinin farklı bir biçimde gerçekleşmesi üzerine birçok karşıolgusal tarih önermesi bulunduğu sonucuna ulaşır. Gür, söz konusu önermelerden yola çıkarak bu durumun Atsız’ın edebî kimliğinin bir parçası olarak değerlendirilebileceğini belirtir. Atsız’ın romanlarının ükronya olmadığını ancak karşıolgusal tarih varsayımlarının edebî bir türe dönüşmesinde önemli bir eşik olduğunu ifade eder. Dolayısıyla karşıolgusal ile üretilen her edebî metnin ükronya olmadığı gösterilmiş olur. Söz konusu metinlerin, içinde gizli tarih anlatıları bulunan tarihî romanlar oldukları ve türü önceliklerini vurgular. İncelenen romanlarla bu tür metinlerde karşıolgusalın yerine getirdiği işleve dair genel bir çerçeve çizilmiştir, böylece bu çalışma bundan sonraki çalışmalar için yol gösterici bir nitelik taşıy hâle gelmiştir.

“Yahya Kemal ve Başka Bir Tarihin Rüyası: Çamlar Altında Müsahabe/ler” adlı başlıkta Yahya Kemal’in geleneksel tarih karşısında başka bir tarihî anlatı oluşturan ilk isimlerden biri olduğu saptanmıştır. Yazar, 1914 yılında *Peyam-ı Edebî*’de Süleyman Sadi imzasıyla

yayımlanan “Çamlar Altında Musahabe” yazı dizisinde yer alan üç metnin ükronyaların ilk örnekleri olarak ele alınabileceğini ifade eder. Gür, geçmişe dönük olduğu için “I” ve “III” numaralı metinlerin “saf ükronya”, “II” numaralı metnin ise geleceğe dönük olduğu için “bilimkurgu ükronya”sı olduğu sonucuna ulaşır (2023, s. 124). Yazar, söz konusu metinlerdeki gerçek ve karşıolgusal dünyaları karşılaştırır ve ükronyaların anlaşılabilmesi için gerçek dünya tarihinin bilinmesi gerektiğini vurgular. Yazar, karşıolgusalların yönü, yapısı, odaklanma biçimleri ve işlevleri açısından incelenmesinin yazarın arzularını, hedeflerini, korkularını gözler önüne serebileceğini ifade eder. Böylece yazar, ükronya metinlerinin nasıl okunup inceleneceği doğrultusunda bir kılavuz sunar.

“Mustafa Kemal’in Olmadığı Bir Türkiye’nin Tarihi: Seyfi Öngider, *Mustafa Kemal’in Saati*” adlı başlıkta, 2013’te yayımlanan *Mustafa Kemal’in Saati: Atatürk’süz Bir Türkiye Nasıl Olurdu?* adlı eser incelenmiştir. Buna göre söz konusu eser karşıolgusal tarih ile ükronya arasında kalır ve bu sebeple de Türk edebiyatında ükronyanın ilk örneklerinden biri olarak değerlendirilebilir. Yazarın karşıolgusal dünyayı yaratırken temel ölçütünün Marksist ideoloji olduğu vurgulanır. Metinde ayrışma noktası Mustafa Kemal’in tarih sahnesinden tesadüfen çıkarılmasıyla kendini gösterir böylece yeni bir tarih çizgisinin kapıları açılır. Metinde Mustafa Kemal’in Türk milletinin refahı için attığı tüm adımlar başkaları tarafından uygulanmıştır ve bu sırada yaşanan tüm olumsuzluklar Türk milliyetçiliği ideolojisine dayandırılmıştır. Böylece oluşturulan karşıolgusal anlatı, Türk milliyetçiliği karşısında yer alabilecek bütün ideolojilerin birleştirildiği bir yapıda kendini gösterir. Anlatı yazarı, kendi ideolojisine göre, var olan dünyadan daha iyi olduğuna inandığı bir dünya sunar. Buna göre Mustafa Kemal’in olmadığı bir dünyada bütün ideolojilere hoşgörölü olunacak ve sosyalizme doğru ilerleyen bir sistem var olacaktır. Metnin önermesi, Türk milliyetçileri olmasaydı Türkiye’nin daha demokratik bir ülke olacağı düşüncesine dayanır. Dolayısıyla metin boyunca yazarın ideolojik tutumu yaratılan karşıolgusal dünyada görünür kılınmıştır. Böylece bu örnek ile yazarın ideolojisi ve ükronyalar arasındaki ilişki ortaya konmuştur.

Bir diğer alt bölüm, “Ya Şehzade Mustafa Tahta Çıksaydı: Uğur Ziya Şimşek, *Şehzade/Sultan Mustafa*” (2016) başlığını taşır. Burada Şehzade Mustafa sultan olsaydı günümüz dünyasının nasıl şekilleneceğine ilişkin bir karşıolgusal tarihî kurmaca örneği incelenir. Bu dönemde artık Türk edebiyatında da söz konusu türün popülerleşmeye başladığı belirtilir. Çalışmada yaratılan karşıolgusal dünyadan yola çıkılarak Şehzade Mustafa’nın tahta geçse dahi Osmanlı’nın yapısının değişmeyeceği vurgulanır. Buna göre Şehzade Mustafa’nın tahta geçmesi yalnızca devlet içindeki gücün el değiştirmesine neden olur. Çalışmada yine karşıolgusal dünyanın çerçevesinden yola çıkılarak gerek Kanuni gerekse Şehzade Mustafa döneminde devleti yönetenin haremleri ve etraflarındaki adamlar olduğu sonucuna ulaşılır. Dahası devşirmelerin askerî sistemin çoğunluğu teşkil etmeleri farklı şekillerle defalarca vurgulanır, böylece Osmanlı’nın gücünün temelinde devşirmelerin olduğu işaret edilmiş olur. Gür, bu kurgulamanın, yazarın gerçek hayatta Osmanlı’ya bakışını yansıttığını düşünür. Dolayısıyla bu örnek de yazarın ideolojisi ile ükronyalar arasındaki ilişkiyi göstermesi bakımından önemlidir.

Şehzade Mustafa'nın tahta geçmesine ilişkin yaratılan bir diğer ükronya "1553'ten 2013'e Sultan Mustafa'nın Osmanlı'sı: Eray Aydın, *Aşk Kılıç ve Muska*" adlı başlıkta incelenmiştir. Gür, söz konusu metnin karşıolgusal tarihin edebî bir tür hâline gelmesinde dönüm noktası olduğunu vurgular. Metin 'Kader' ve 'Eğer' adında iki ana başlıktan oluşur. Gür, 'Kader' adlı bölümde geleneksel bir tarih anlayışı ile gerçek tarihin edebî anlatısının iç içe verilmiş olduğunu gösterir. Eğer' başlıklı kısımda ise gerçek tarih bir ükronya anlatısına dönüştürülmüştür. *Aşk Kılıç ve Muska* adlı eserde Sultan Mustafa ve III. Mehmet'in iktidar olduğu karşıolgusal yapı 'yukarı yönlü'dür çünkü Osmanlı değerli tüm toprakları fethetmiştir ve dünyanın en zengini olmuştur. Araştırmacı, ükronyanın böyle kurulmasının geçmişte kaçırılan fırsatlardan duyulan üzüntünün bir ürünü olabileceği şeklinde yorumlamıştır. Şehzade Mustafa'nın tahta geçmemesi sebebi ile yaşanan üzüntünün yaraları karşıolgusal bir dünya yaratılarak sarılmaya çalışılmıştır. Dolayısıyla burada söz konusu olan duygusal işlevdir. Hazırlayıcı işlev ise geçmişte kaçırılan fırsatın gelecek için mümkün olabileceğinin düşünülmesine hizmet eder. Yazar bu inceleme aracılığıyla ükronya anlatılarının farklı işlevler görebileceğini hem geçmişte anlamak hem de geleceği planlamak için çeşitli stratejiler etrafında oluşturulabileceğini gözler önüne serer

"Millî Karakter Mitini Meşrulaştırmak: Kutlu Altay Kocaova, *İzmihlal*" başlığı altında incelenen metin, baştan sona kâbus anlatısı olması sebebiyle çalışmada incelenen diğer metinlerden farklıdır. 2021 yılında yayımlanan roman, 20. yüzyıl Osmanlısının en önemli isimlerinden olan Talat Paşa, Enver Paşa ve Mustafa Kemal'in tarih sahnesinden kaldırılması üzerine kurulmuştur. Gerçek tarihin kargaşası, yaratılan karşıolgusal dünyada daha da kaotik bir hâl almıştır. Metinde yaratılan ükronya, gerçek dünyadan çok daha kötü bir hâldedir bu sebeple de araştırmacı metnin 'aşağı yönlü' bir kâbus anlatısı olduğu belirtilir. Çalışmada, metindeki yapının bu denli kaotik olmasının günümüzün mevcut durumunun ve tarihî kişiliklerin rolü ve konumlarının kabul edilmesine yardımcı olduğu saptanır. Çalışmada, 'eksilmeli' ve 'aşağı yönlü' karşıolgusalaların tehdit koşulları altında kendini gösterdiği saptanmıştır. Anlatıdaki tehdidin ise Türk kimliğinin ve Türk Devleti'nin yok olma ihtimali üzerinden kurulduğu tespit edilmiştir. Gür, metindeki karşıolgusal dünya ile Türk milleti açısından içinde yaşanan dünyanın mümkün dünyaların en iyisi olduğunun işaret edildiğini vurgular. Türkiye'deki göç ve terörün neden olduğu kaotik duruma karşı yazarın "korkma" mesajını güncellediği tespit edilir. Çalışmada, tüm bunlarla metin yazarının millî karakter mitini meşrulaştırdığı ifade edilir. Böylece ükronya anlatılarının aynı zamanda kimlik kurucu bir işlev görebileceği de ileri sürülür.

"Sonuç ve Ötesi" başlığını taşıyan bölüm ükronya anlatılarının Türk edebiyatında yükselişe geçeceğine dair bir öngörü etrafında kurulur. Bu çerçevede türü incelemek ve söz konusu metinleri yorumlamak adına eleştirinin imkânlarından söz edilir. Özellikle anlatıbilim açısından yapılacak incelemeler ve sunulabilecek teorik çerçevenin çeşitli anlam kapılarını açacağı ileri sürülür. Dahası söz konusu türün metinlerarası doğasına vurgu yapılarak metinlerarası ilişkiler etrafında yapılacak çalışmaların da gerekliliği vurgulanır.

Genel itibarıyla Murat Gür, bu çalışmasında karşıolgusal tarihî kurmacanın bir tür olarak Türk edebiyat eleştirisine yerleşmesi adına ilk adımları atmıştır ve bütüncül bir kuramsal çerçeve çizmiştir. Türün tanıtılması, türe ilişkin adlandırma önerisi, işlevlerinin, özelliklerinin belirlenmesi ve nasıl uygulanacağına dair farklı önerilerin sunulması söz konusudur. Çalışma, ükronyaya dair Türk edebiyatında yapılmış tek kapsamlı çalışma olması bakımından da dikkate değerdir. Türk edebiyatında birçok metin bilinçli ya da bilinçsiz olarak karşıolgusal dünyalar kurularak yaratılmış olabilir. Bu çalışma bunların saptanması, incelenmesi ve özellikle tarihî roman etrafında yapılan etiketlerin güncellenerek yeni bakış açılarıyla incelenmesi adına yol gösterici mahiyettedir.

Kaynaklar

- Dağlar, Doğanay (2023). Yayın tanıtımı: Gür, Murat. Başka bir tarih hayal etmek: Türk edebiyatında ükronya. *Türklük Bilimi Araştırmaları* (53): 223-229.
- Gür, Murat (2022). “Edebî bir tür olarak ükronya ve alternatif bir tarihin anlatısı: İzmihlâl”. *Söylem Filoloji Dergisi* 7(3): 711-725.
- Gür, Murat (2023). *Başka bir tarih hayal etmek: Türk edebiyatında ükronya*. Günce Yayınları.